

Web dizajn i programiranje

Prof. dr.sc. Dragutin Kermek
Sveučilište u Zagrebu
Fakultet organizacije i informatike
Pavlinska 2, Varaždin 42000
dkermek@foi.hr

5. dio

HTML jezik

Uvod u jezik HTML. Osnovne HTML oznake. Formatiranje dokumenta.

Formatiranje primjenom kaskadnih stilskih listova.

Tablice.

Obrasci/formulari/forme.

Alati za sastavljanje sadržaja Web dokumenata i izradu Web aplikacija.

Obrasci/formulari

Web se sve više koristi za prikupljanje podataka o korisnicima, posebno kod elektroničkog trgovanja jer su potrebni podaci kupaca. Poseban dio je socijalni web kod kojeg korisnik doprinosi stvaranju sadržaja.

Obrazac je komponenta web stranice koja sadrži kontrole kao što su tekstualni unos, gumbi, izbornici, kontrole raspona ili izbornici boja. Korisnik unosi podatke koji se šalju poslužitelju na obradu. Moguće je koristiti programsku podršku na strani klijenta kako bi se pojačao korisnički doživljaj, obavila kontrola unosa podataka prije nego što se šalju server i sl.

HTML5 donosi značajne promjene kod elemenata za obrazac pa su tako dodani novi elementi, mogućnost validacije itd.

Obrasci/formulari

Elementi za obrazac mogu spadati u sljedeće kategorije:

- elementi za listanje: `button`, `fieldset`, `input`, `keygen`, `object`, `output`, `select`, `textarea`
- elementi za slanje: `button`, `input`, `keygen`, `object`, `select`, `textarea`
- elementi za inicijalizaciju: `input`, `keygen`, `output`, `select`, `textarea`
- elementi za označavanje: `button`, `input` (osim `hidden`), `keygen`, `meter`, `output`, `progress`, `select`, `textarea`.

Obrasci/formulari

Glavni integrator elemenata za obrazac je element **form**. Mogući atributi su:

- **accept-charset** - skup znakova koji se koristi za slanje obrasca
- **action** - URL gdje se šalje obrazac
- **autocomplete** - određuje da li se primjenjuje auto završavanje, on/off
- **enctype** - kako se kodiraju podaci obrasca kod slanja post metodom, application/x-www-form-urlencoded, multipart/form-data, text/plain
- **method** - HTTP metoda kojom se šalju podaci obrasca, get, post
- **name** - naziv obrasca
- **novalidate** - treba li validirati obrazac kod slanja
- **target** - gdje se otvara povezani dokument. Može biti: _blank, _parent, _self, _top, naziv okvira

Unos podataka u obrascu/formularu

Glavni elemenat za unos podataka u obrascu je element **input**. Mogući atributi su:

- **accept** - vrsta datoteke koju prima poslužitelj, audio/*, video/*, image/* MIME_type
- **alt** - alternativni naziv (samo kod vrste image)
- **autocomplete** - određuje da li se primjenjuje auto završavanje, on/off
- **autofocus** - određuje da li element dobije focus nakon što se učita stranica
- **checked** - određuje da li je element postavljen nakon što se učita stranica (samo kod vrste checkbox i radio)
- **disabled** - određuje se da li je element isključen/onesposobljen
- **form** - određuje jedan ili više obrazaca kojima pripada element
- **formaction** - URL datoteke koja se obraditi ulaznu kontrolu kada se obrazac pošalje (samo kod vrste submit i image)
- **formenctype** - kako se kodiraju podaci obrasca kod slanja post metodom, application/x-www-form-urlencoded, multipart/form-data (samo kod vrste submit i image)

Unos podataka u obrascu/formularu / 1.

- **formmethod** - HTTP metoda kojom se šalju podaci obrasca, get, post (samo kod vrste submit i image)
- **formvalidate** - treba li validirati elemente obrasca kod slanja
- **formtarget** - gdje se otvara povezani dokument. Može biti: _blank, _parent, _self, _top, naziv okvira (samo kod vrste submit i image)
- **height** - visina elementa (samo kod vrste image)
- **list** - datalist element koji sadrže predefinirane opcije
- **max** - maksimalna vrijednost za element
- **maxlength** - maksimalni broj znakova koji su dopušteni za element
- **min** - minimalna vrijednost za element
- **multiple** - određuje da li korisnik može unijeti više od jedne vrijednosti za element
- **name** - naziv elementa
- **pattern** - dozvoljeni izraz na koji se ispituje vrijednost elementa

Unos podataka u obrascu/formularu / 2.

- **placeholder** - kratki prijedlog koji opisuje očekivanu vrijednost elementa
- **readonly** - ulaznom polju se ne može promijeniti vrijednost
- **required** - određuje da se treba popuniti ulazno polje prije slanja obrasca
- **size** - duljina u znakovima
- **src** - URL slike koja se koristi kao gumb submit (samo kod vrste image)
- **step** - broj intervala za ulazno polje
- **type** - vrsta: button, checkbox, color, date, datetime, datetime-local, email, file, hidden, image, month, number, password, radio, range, reset, search, submit, tel, text, time, url, week
- **value** - vrijednost elementa
- **width** - širina elementa (samo kod vrste image)

Višelinijski unos u obrascu/formularu

Element za višelinijski unos podataka u obrascu je element **textarea**. Mogući atributi su:

- **autofocus** - određuje da li element dobije focus nakon što se učita stranica
- **cols** - broj stupaca
- **disabled** - određuje se da li je element isključen/onesposobljen
- **form** - određuje jedan ili više obrazaca kojima pripada element
- **maxlength** - maksimalni broj znakova koji su dopušteni za element
- **name** - naziv elementa
- **placeholder** - kratki prijedlog koji opisuje očekivanu vrijednost elementa
- **readonly** - ulaznom polju se ne može promijeniti vrijednost
- **required** - određuje da se treba popuniti ulazno polje prije slanja obrasca
- **rows** - broj znakova u retku
- **wrap** - kako se tekst prelama kada se predaju obrascu (hard, soft)

Labela u obrascu/formularu

Element za labelu u obrascu je element **label**. Mogući atributi su:

- **for** - id elementa kojem pripada pabela
- **form** - određuje jedan ili više obrazaca kojima pripada element

Grupiranje elemenata u obrascu/formularu

Element za grupiranje povezanih elemenata u obrascu je element **fieldset**. Mogući atributi su:

- **disabled** - određuje se da li je element isključen/onesposobljen
- **form** - određuje jedan ili više obrazaca kojima pripada element
- **name** - naziv elementa

Padajući izbornik u obrascu/formularu

Element za padajući izbornik u obrascu je element **select**. Mogući atributi su:

- **autofocus** - određuje da li element dobije focus nakon što se učita stranica
- **disabled** - određuje se da li je element isključen/onesposobljen
- **form** - određuje jedan ili više obrazaca kojima pripada element
- **multiple** - određuje da li korisnik može unijeti više od jedne vrijednosti za element
- **name** - naziv elementa
- **required** - određuje da se treba popuniti ulazno polje prije slanja obrasca
- **size** - broj vidljivih opcija u izborniku

Grupiranje opcija u obrascu/formularu

Element za grupiranje opcija u padajućem izborniku u obrascu je element **optgroup**.

Mogući atributi su:

- **disabled** - određuje se da li je element isključen/onesposobljen
- **label** - određuje labelu za grupu opcija

Opcija u obrascu/formularu

Element za opciju u padajućem izborniku u obrascu je element **option**. Mogući atributi su:

- **disabled** - određuje se da li je element isključen/onesposobljen
- **label** - određuje kratku labelu za grupu opcija
- **selected** - određuje da li je opcija izabrana kod punjenja stranice
- **value** - vrijednost koja se šalje poslužitelju

Gumb u obrascu/formularu

Element za gumb u obrascu je element **button**. Mogući atributi su:

- **autofocus** - određuje da li element dobije focus nakon što se učita stranica
- **disabled** - određuje se da li je element isključen/onesposobljen
- **form** - određuje jedan ili više obrazaca kojima pripada element
- **formaction** - URL datoteke koja se obraditi ulaznu kontrolu kada se obrazac pošalje (samo kod vrste `submit`)
- **formenctype** - kako se kodiraju podaci obrasca kod slanja post metodom, `application/x-www-form-urlencoded`, `multipart/form-data` (samo kod vrste `submit`)
- **formmethod** - HTTP metoda kojom se šalju podaci obrasca, `get`, `post` (samo kod vrste `submit`)
- **formvalidate** - treba li validirati elemente obrasca kod slanja
- **formtarget** - gdje se otvara povezani dokument. Može biti: `_blank`, `_parent`, `_self`, `_top`, naziv okvira (samo kod vrste `submit` i `image`)
- **name** - naziv elementa

Gumb u obrascu/formularu / 1.

- **type** - vrsta gumba: `button`, `reset`, `submit`
- **value** - inicijalna vrijednost gumba (tekst koji piše na njemu)

Generator ključa u obrascu/formularu

Element za generiranje para ključ-vrijednost u obrascu je element **keygen**. Mogući atributi su:

- **autofocus** - određuje da li element dobije focus nakon što se učita stranica
- **challenge** - vrijednost za element keygen koji treba biti korišten(izazvan kod slanja
- **disabled** - određuje se da li je element isključen/onesposobljen
- **form** - određuje jedan ili više obrazaca kojima pripada element
- **keytape** - sigurnosni algoritam za ključ: rsa, dsa, ec
- **name** - naziv elementa

Rezultat izračuna u obrascu/formularu

Element za izračun u obrascu je element **output**. Mogući atributi su:

- **for** - odnos između rezultat izračuna i elemenata koji se koriste u izračunu
- **form** - određuje jedan ili više obrazaca kojima pripada element
- **name** - naziv elementa

Ostali elementi u obrascu/formularu

Elementi koji nisu do sada obrađeni u obrascu su:

- **datalist** - predefininane opcije za element input
- **legend** - legenda

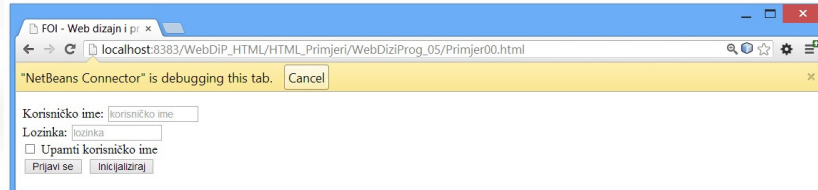

Primjer obrasca za prijavljivanje

```
<meta charset="utf-8">
</head>
<body>
  <form id="form1" method="post" name="form1"
    action="http://localhost/WebDiP/WebDiP_10/primjer30.php">
    <p><label for="korime">Korisničko ime: </label>
      <input type="text" id="korime" name="korime" size="15"
        maxlength="15" placeholder="korisničko ime"
        autofocus="autofocus"
        required="required"><br>
      <label for="lozinka">Lozinka: </label>
      <input type="password" id="lozinka" name="lozinka" size="15"
        maxlength="15" placeholder="lozinka"
        required="required"><br>
      <input type="checkbox" name="upamti" value="1">
        Upamti korisničko ime<br>
      <input type="submit" value=" Prijavi se ">
      <input type="reset" value=" Inicijaliziraj "> </p>
    </form>
  </body>
```


Primjer obrasca za prijavljivanje / 1.

primjer00 – Obrazac

Primjer obrasca za registraciju

```
<meta charset="utf-8">
</head>
<body>
  <form id="form1" method="post" name="form1"
    action="http://localhost/WebDiP/WebDiP_10/primjer30.php">
    <p><label for="korime">Korisničko ime: </label>
      <input type="text" id="korime" name="korime" size="15"
        maxlength="15" pattern=".{6}" placeholder="korisničko ime"
        autofocus="autofocus" required="required"><br>
      <label for="lozinka1">Lozinka: </label>
      <input type="password" id="lozinka1" name="lozinka1" size="15"
        maxlength="15" pattern=".{6}" placeholder="lozinka"
        required="required"><br>
      <label for="lozinka2">Ponovi lozinku: </label>
      <input type="password" id="lozinka2" name="lozinka2" size="15"
        maxlength="15" pattern=".{6}" placeholder="lozinka"
        required="required"><br>
      <label for="ime">Ime: </label>
      <input type="text" id="ime" name="ime" size="15" maxlength="15"
        placeholder="Ime" required="required"><br>
      <label for="prez">Prezime: </label>
      <input type="text" id="prez" name="prez" size="25"
        maxlength="25" placeholder="Prezime" required="required"><br>
```


Primjer obrasca za registraciju / 1.

```
<label for="email">Email adresa: </label>
<input type="email" id="email" name="email" size="35"
maxlength="35" placeholder="ime.prezime@posluzitelj.xxx"
required="required"><br>
<label for="webadresa">Email adresa: </label>
<input type="url" id="webadresa" name="webadresa" size="65"
maxlength="65" placeholder="http://adresa.posluzitelj.xxx">
<br>
<label for="telefon">Telefon: </label>
<input type="tel" id="telefon" name="telefon" size="25"
maxlength="25" placeholder="+385-xx-yyy-zzz"><br>
<label for="danRod">Dan rođenja: </label>
<input type="date" id="danRod" name="danRod"
required="required"><br>
<label for="visina">Visina: </label>
<input type="range" id="visina" name="visina" min="80" max="240"
value="180"><br>
```


Primjer obrasca za registraciju / 2.

```
<label for="preglednik">Koristi preglednike: </label>
<select id="preglednik" multiple="multiple" size="3">
  <option value="-1" selected="selected">
    == Odaberi preglednike ==</option>
  <option value="0">Internet Explorer</option>
  <option value="1">Firefox</option>
  <option value="2">Chrome</option>
  <option value="3">Opera</option>
  <option value="4">Safari</option>
</select><br>
<label for="zupanija">Županija: </label>
<select id="zupanija">
  <option value="-1" selected="selected">
    == Odaberi županiju ==</option>
  <optgroup label="Sjeverna Hrvatska">
    <option value="1000007">BJELOVARSKO-BILOGORSKA</option>
    <option value="1000006">KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA</option>
    <option value="1000002">KRAPINSKO-ZAGORSKA</option>
    <option value="1000020">MEĐIMURSKA</option>
    <option value="1000005">VARAŽDINSKA</option>
  </optgroup>
</select>
```


Primjer obrasca za registraciju / 3.

```
<optgroup label="Središnja Hrvatska">
  <option value="1000022" >GRAD ZAGREB</option>
  <option value="1000004" >KARLOVAČKA</option>
  <option value="1000003" >SISAČKO-MOSLAVAČKA</option>
  <option value="1000001" >ZAGREBAČKA</option>
</optgroup>
...
<optgroup label="Južna Hrvatska">
  <option value="1000019" >DUBROVAČKO-NERETVANSKA</option>
  <option value="1000015" >ŠIBENSKO-KNINSKA</option>
  <option value="1000017" >SPLITSKO-DALMATINSKA</option>
  <option value="1000013" >ZADARSKA</option>
</optgroup>
</select><br>
Životopis: <br>
<textarea name="zivotopis" rows="10" cols="60" maxlength="580"
  placeholder="Kratak životopis"></textarea><br>
<input type="submit" value=" Registriraj se ">
<input type="reset" value=" Inicijaliziraj "> </p>
</form>
</body>
```


Primjer obrasca za registraciju / 4.

FOI - Web dizajn i p... x

localhost:8383/WebDIP_HTML/HTML_Primjeri/WebDizProg_05/Primjer01.html

"NetBeans Connector" is debugging this tab. Cancel

Korisničko ime:

Lozinka:

Ponovi lozinku:

Ime:

Prezime:

Email adresa:

Email adresa:

Telefon:

Dan rođenja:

Visina:

== Odaberi preglednik ==
Internet Explorer
Firefox
Koristi preglednik: Chrome

Županija: == Odaberi županiju ==

Životopis:

Registriraj se Inicijaliziraj

primjer01 – Obrazac

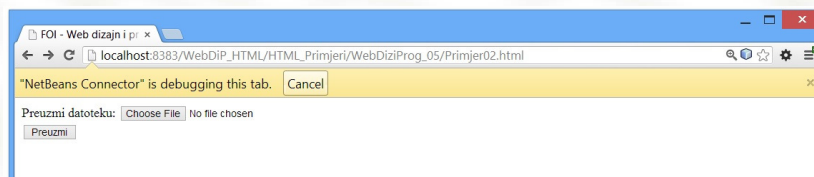
Primjer obrasca za preuzimanje

```
<meta charset="utf-8">
</head>
<body>

    <form enctype="multipart/form-data" method="post"
        action="http://localhost/WebDiP/WebDiP_10/primjer30.php">
        <input type="hidden" name="MAX_FILE_SIZE" value="30000">
        Preuzmi datoteku: <input type="file" name="datoteka"><br>
        <input type="submit" value=" Preuzmi ">
    </form>
</body>
```


Primjer obrasca za preuzimanje / 1.

[primjer02 – Upload](#)

Zadovoljni osobinama obrazaca?

Obrasci u svom najsirovijem obliku teško mogu zadovoljiti čak i skromne zahtjeve. Prije svega nedostaju:

- napredna kontrola unosa podataka
- upravljanje događajima koje aktivira korisnik
- prihvrat podataka na strani poslužitelja i dr.

Postepenim proširivanjem gradiva pokrivat će se pojedini dijelovi koji nedostaju.

Korištena i dodatna literatura

- ⇒ <http://www.w3.org/TR/html5/>
- ⇒ <http://www.w3.org/TR/html5-author/>
- ⇒ <http://www.w3schools.com/html/default.asp>
- ⇒ <http://caniuse.com/>

